

ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

**ΤΑΝΤΑΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΑΜ 11752
ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΜ 11874**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΔΡΙΤΣΑ ΜΑΡΙΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση με το συμβούλιο που έκανε το 2006 αποφάσισε τη δημιουργία ενός νέου κανονιστικού πλαισίου με βάσει το οποίο μπαίνουν σε δράση οι εποπτικοί κανόνες της Βασιλείας II, έχοντας ως σκοπό τη διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος.

Στην παρούσα εργασία αναλύονται οι προσπάθειες των οικονομικών αρχών ώστε οι καταθέτες να νιώθουν ασφάλεια και εμπιστοσύνη για τις αποταμιεύσεις τους στις τράπεζες. Έτσι δημιούργησαν μια επιτροπή ώστε να θεσπίσει κάποιους κανόνες.

Στο 1^ο κεφάλαιο αναφερόμαστε στην θεωρία των τραπεζών, στο τραπεζικό σύστημα και τις μεθόδους για την σωστή λειτουργίας του.

Στο 2^ο κεφάλαιο αναφερόμαστε στην κρίση του τραπεζικού συστήματος.

Στο 3^ο κεφάλαιο αναφερόμαστε στην κρίση του τραπεζικού συστήματος και η αντιμετώπιση αυτής, μέσω της διαχείρισης και μέσω της πρόληψης.

Στο 4^ο κεφάλαιο αναφερόμαστε στην εποπτεία του τραπεζικού συστήματος.

Στο 5^ο κεφάλαιο αναφερόμαστε στην δημιουργία της Επιτροπής της Βασιλείας και τους κανόνες που θέσπιζε για την εποπτεία των τραπεζών.

Στο 6^ο κεφάλαιο αναφερόμαστε στη δημιουργία και την εφαρμογή του πρώτου Συμφώνου.

Στο 7^ο κεφάλαιο αναφερόμαστε στην δημιουργία και την εφαρμογή του δεύτερου Συμφώνου.

Στο 8^ο κεφάλαιο αναφερόμαστε στην δημιουργία και την εφαρμογή του τρίτου Συμφώνου.

1. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ

1.1 Θεωρία περί τραπεζών

Οι τράπεζες και οι πολιτικές σχετικά με το κανονιστικό τους πλαίσιο εξελίχθηκαν πολύ γρήγορα. Έτσι οι οικονομικές θεωρίες επέδειξαν μία μικρή καθυστέρηση ως προς την προσέγγιση του ρόλου του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της σημασίας των τραπεζών στην ανάπτυξη. Τα προβλήματα της αγοράς και το υψηλό κόστος πιστωτικών υπηρεσιών, δημιουργεί αδυναμίες στην παροχή τους από τους αντισυμβαλλομένους και δημιουργεί κίνητρα για πιστωτική διαμεσολάβηση.

Υπήρξαν κάποιες μελέτες, οι οποίες υποστήριξαν πως η σταδιακή ανάπτυξη των κεφαλαιαγορών και του χρηματοοικονομικού τομέα αφαιρεί την αποκλειστικότητα των τραπεζών. Ως αποτέλεσμα όλων αυτών αναπτύχθηκαν κάποιες θεωρίες πιστωτικής διαμεσολάβησης, που είχαν σαν βάση τους την ασύμμετρη πληροφόρηση. Η ύπαρξη των πιστωτικών ιδρυμάτων, αποδίδεται στην παροχή ασφάλειας ρευστότητας και υπηρεσιών παρακολούθησης στους χρηματοδότες του ενεργητικού τους, επειδή μόνον οι τράπεζες είναι σε θέση να περιορίζουν τις ασυμμετρίες πληροφόρησης, παρέχοντας στους δανειστές ασφάλεια ρευστότητας, και να παρακολουθούν τις εξελίξεις στον πιστωτικό χώρο, παρέχοντας φθηνές και χρήσιμες πληροφορίες στους αντισυμβαλλομένους.

Σύμφωνα με την προσέγγιση της ασύμμετρης πληροφόρησης, το κυριότερο στοιχείο της τραπεζικής λειτουργίας είναι η διαχείριση του ενεργητικού κάθε τράπεζας και βασικός ρόλος του ιδρύματος είναι η εξειδίκευση στην επιλογή δανειοληπτών και η παρακολούθηση της συμπεριφοράς τους. Ένα ρυθμιστικό πλαίσιο ασφαλείας με βάση την εποπτεία είναι σε θέση να επηρεάσει την πολιτική κινήτρων των τραπεζών, επιτυγχάνοντας τη μείωση των τριβών. Η διασφάλιση της σταθερότητας

καθορίζεται από τη μέθοδο εταιρικής διακυβέρνησης που επικρατεί στον τραπεζικό χώρο, τη διάρθρωση του τραπεζικού συστήματος και το βαθμό συμμετοχής του κράτους στο πλαίσιο ασφαλείας.

Αποτέλεσμα της συζήτησης για την πιστωτική διαμεσολάβηση και το ρυθμιστικό πλαίσιο του χρηματοπιστωτικού χώρου είναι δύο θεωρητικές τάσεις. Η πρώτη μπορεί να χαρακτηριστεί ως ρυθμιστική προσέγγιση και προτείνει την επιβολή ενός αυστηρού και αποτελεσματικού κανονιστικού πλαισίου, επιδιώκοντας τη διασφάλιση της σταθερότητας και την ενίσχυση του ανταγωνισμού του τραπεζικού συστήματος. Η δεύτερη τάση μπορεί να χαρακτηριστεί ως απορρυθμιστική, υποστηρίζοντας πως το ρυθμιστικό πλαίσιο επιφέρει αντίθετα αποτελέσματα από τα επιδιωκόμενα αναφορικά με τη σταθερότητα, τον ανταγωνισμό και την οικονομική ανάπτυξη.

1.2 Τραπεζικό σύστημα

Η οικονομική ανάπτυξη καθορίζεται από την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των κερδών. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα κάθε χώρας μετατρέπει τις αποταμιεύσεις σε χορηγήσεις για επενδύσεις στην παραγωγική διαδικασία μεταφέροντας έτσι τα κεφάλαια από τις πλεονασματικές οικονομικές μονάδες στις ελλειμματικές οικονομικές μονάδες. Τα τραπεζικά πιστωτικά συστήματα, αποτελούν το κυρίαρχο πιστωτικό «μέσο» μεταξύ πλεονασματικών και ελλειμματικών οικονομικών μονάδων, έχοντας ως σκοπό τη μείωση του προβλήματος της ασύμμετρης πληροφόρησης, μειώνοντας το κόστος των πιστωτικών συναλλαγών και παρέχοντας ασφάλεια ρευστότητας.

Η τράπεζα είναι ένα φαινόμενο ανάπτυξης, εφόσον μεταβιβάζει αλλά και δημιουργεί η ίδια χρήμα, συμβάλλοντας σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη. Η δημιουργία νέου χρήματος, έχει τη μεγαλύτερη οικονομική σημασία από τη μεταβίβαση του προϋπάρχοντος χρήματος, καθώς η νέα

αγοραστική δύναμη επιτρέπει στους σχετικά με την οικονομία να εφαρμόζουν νέες τεχνολογίες, οι οποίες είναι ο βασικός συντελεστής προώθησης της οικονομικής ανάπτυξης.

Τις τελευταίες δεκαετίες η διάρθρωση του τραπεζικού συστήματος έχει αλλάξει σημαντικά, όλο και περισσότερες τράπεζες γίνονται ιδιωτικές και το μερίδιό τους στην αγορά συνεχώς διευρύνεται σε σχέση με τις κρατικές τράπεζες. Σε μικρό χρονικό διάστημα πραγματοποιήθηκαν σημαντικές εξαγορές και συγχωνεύσεις και αναπτύχθηκαν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες με μεγάλη ποικιλία και πολυπλοκότητα. Η διεύρυνση του τραπεζικού τομέα οδήγησαν σε αύξηση της πιστωτικής επέκτασης και της κερδοφορίας των τραπεζών, κυρίως στις αναπτυσσόμενες και αναπτυγμένες χώρες, καθιστώντας τα πιστωτικά ιδρύματα ως τους σημαντικότερους αναπτυξιακούς συντελεστές μίας οικονομίας. Η ανάπτυξη του τραπεζικού τομέα επιφέρει σοβαρές ανησυχίες, αφού η αύξηση των πιστωτικών εργαλείων έχει προκαλέσει αντίστοιχη αύξηση των τραπεζικών κινδύνων, ενισχύοντας τη συχνότητα και την ένταση των τραπεζικών κρίσεων.

Μια κρίση ξεκινά από την αδυναμία μίας τράπεζας να ανταπεξέλθει σε έναν από τους κινδύνους που αντιμετωπίζει και την μείωση των καταθετών της. Η κρίση απλώνεται στη τραπεζική αγορά της χώρας και σταδιακά το μεγαλύτερο μέρος ή το σύνολο του τραπεζικού κεφαλαίου της χώρας εξαντλείται, με αποτέλεσμα την κρίση του τραπεζικού συστήματος. Το υψηλό οικονομικό και κοινωνικό κόστος μίας κρίσης επιβάλλει την υιοθέτηση ενός κανονιστικού πλαισίου με σκοπό τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του συστήματος και την πρόληψη μίας κρίσης.

2. ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Από τότε που ξεκίνησε ο ρόλος των τραπεζών έχουν υπάρξει μικρές και μεγάλες κρίσεις στα τραπεζικά συστήματα διάφορων χωρών. Η κρίση του τραπεζικού συστήματος ολοκληρώνεται σε τρεις φάσεις, τη φάση δημιουργίας των κινδύνων μίας κρίσης, τη φάση εκδήλωσης της κρίσης και τη φάση εξάπλωσης της κρίσης και έτσι την δημιουργία μίας κρίσης.

Σχήμα 1. Κρίση Τραπεζικού Συστήματος

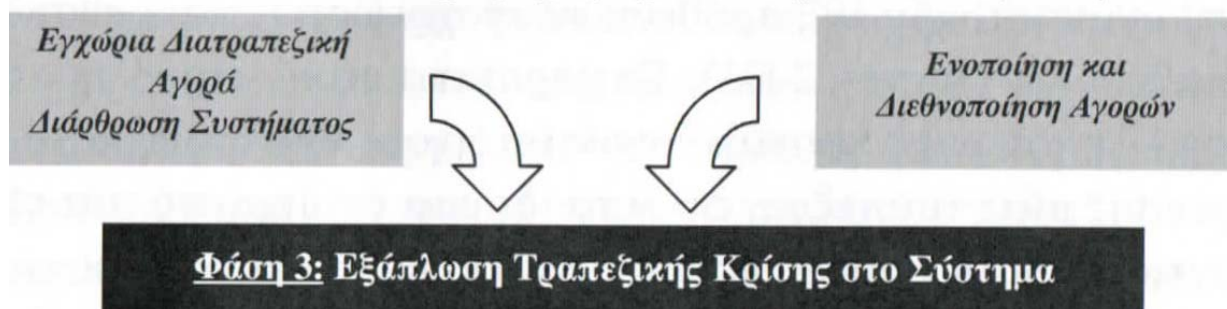
Κακή μικροοικονομική και μακροοικονομική διαχείριση

Απόσυρση εμπιστοσύνης από χρηματοδότες - Πυροδότηση Κρίσης

Τραπεζικός πανικός και διάχυση της κρίσης στο σύστημα - Αποτέλεσμα Ντόμινο

2.1 Δημιουργία κινδύνων τραπεζικής κρίσης

Η αρχή για τη κατάρρευση μίας τράπεζας υπαίτιοι είναι η δημιουργία κινδύνων, οι οποίοι δημιουργούνται κατά την πρώτη φάση της κρίσης. Η δημιουργία τραπεζικών κινδύνων οφείλεται στην κακή τραπεζική λειτουργία και στο κακό οικονομικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται μία τράπεζα.

2.1.1 Κακή λειτουργία τραπεζών

Η κακή λειτουργία των τραπεζών αποτελεί βασικό αίτιο δημιουργίας κινδύνων και τα χαρακτηριστικά της είναι οι επιπόλαιες πολιτικές χορηγήσεων, η ανάληψη υψηλού κινδύνου, η κακή διαχείριση, η έλλειψη εσωτερικού ελέγχου, η εστίαση στην αύξηση του μεριδίου της αγοράς και όχι στην κερδοφορία και τέλος οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις και ρευστών διαθεσίμων. Έντονο πρόβλημα υπάρχει μεταξύ εντολέα και εντολοδόχου, ενώ επίσης προβλήματα κακοδιαχείρισης παρουσιάζονται στις κρατικές τράπεζες.

2.1.2 Κακό οικονομικό περιβάλλον

Για την κακή διαχείριση των τραπεζών σημαντικό ρόλο παίζει και το οικονομικό περιβάλλον της χώρας. Εύκολα το εισόδημα των πολιτών μπορεί να επηρεαστεί αρνητικά, μειώνοντας έτσι τις αποπληρωμές δανείων και δημιουργώντας προβλήματα στο ενεργητικό των τραπεζών, ενώ μία διαταραχή στον πληθωρισμό ή μια υποτίμηση θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στις καταθέσεις, με αποτέλεσμα να επηρεαστεί αρνητικά το παθητικό και να περιοριστεί η δυνατότητα ρευστοποίησης.

2.1.3 Τραπεζικοί κίνδυνοι

Οι τραπεζικοί κίνδυνοι, είναι αποτελέσματα είτε της κακής λειτουργίας του τραπεζικού ιδρύματος είτε του κακού οικονομικού περιβάλλοντος, αλλά μπορεί και από το συνδυασμό αυτών των δύο. Ο ανταγωνισμός του τραπεζικού χώρου και η συνεχής επιδίωξη για μεγιστοποίηση των κερδών προϋποθέτουν όλο και περισσότερο την ένταξη των πιστωτικών ιδρυμάτων στην ανάληψη και διαχείριση κινδύνων.

Οι κίνδυνοι που καλείται να αντιμετωπίσει και να διαχειριστεί ένα τραπεζικό ίδρυμα, είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αγοράς, ο κίνδυνος ρευστότητας, ο λειτουργικός κίνδυνος, ο κίνδυνος χρέους, ο πολιτικός κίνδυνος, ο επιτοκιακός κίνδυνος, ο συναλλαγματικός κίνδυνος, ο κίνδυνος διακανονισμού πληρωμών, ο νομικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αξιοπιστίας και φήμης και ο κεφαλαιακός κίνδυνος. Τα τραπεζικά ιδρύματα από τη στιγμή της διαπίστωσης του κινδύνου προσπαθούν να καταλάβουν πόσο πολύ θα τους "κοστίσει" η ενδεχόμενη απώλεια ώστε να καθορίσουν πως θα διαχειριστούν για το καλύτερο αποτέλεσμα και ποιες αποφάσεις και τεχνικές θα χρησιμοποιήσουν.

2.2 Εκδήλωση τραπεζικής κρίσης

Η δεύτερη φάση μιας τραπεζικής κρίσης είναι η στιγμή της κατάρρευσης του τραπεζικού ιδρύματος. Η τραπεζική κρίση δημιουργείται, όταν σταματήσει να υπάρχει εμπιστοσύνη από τους χρηματοδότες προς τα τραπεζικά ιδρύματα. Οι τέσσερις βασικοί παράγοντες χρηματοδότησης του ενεργητικού των τραπεζών είναι οι καταθέτες, η τοπική κυβέρνηση ως εγγυητής, οι ιδιωτικοί εξωτερικοί δανειστές και οι διακυβερνητικοί οικονομικοί οργανισμοί. Η κακή μικροοικονομική διαχείριση των τραπεζών

σε συνδυασμό με τις μεταβολές των μακροοικονομικών πολιτικών ενδυναμώνουν τους κινδύνους, η διατήρηση των οποίων ενισχύουν τη δυσπιστία των χρηματοδοτών ως προς την ικανότητα αντιμετώπισης τους. Ακολουθεί η απόσυρση της εμπιστοσύνη των καταθετών ως αποτέλεσμα την απόσυρση των κεφαλαίων, δημιουργώντας πρόβλημα ρευστότητας, έτσι η τράπεζα οδηγείται προς κατάρρευση.

Οι καταθέτες, αποσύρουν τις καταθέσεις τους ώστε να υπάρξει ασφάλεια για τα κεφάλαια τους. Οι αμφιβολίες, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων από τα τραπεζικά ιδρύματα και για την έγκαιρη παρέμβαση της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της κρίσης και για την εγγύηση των καταθέσεων, οδηγούν σε απώλεια της εμπιστοσύνης απέναντι στο τραπεζικό σύστημα, με συνέπεια οι καταθέτες να αποσύρουν τις καταθέσεις τους.

Οι πολιτικές αποφάσεις έχουν τη δυναμική να πυροδοτήσουν την εκδήλωση μίας τραπεζικής κρίσης, λόγω αλλαγών στην πολιτική ηγεσία και στις πολιτικές που η νέα κυβέρνηση αποφασίζει να ακολουθήσει. Οι νέες πολιτικές ηγεσίες είτε θέλοντας να διορθώσουν τις προβληματικές καταστάσεις που είχαν δημιουργηθεί στο παρελθόν είτε θέλοντας να αποποιηθούν την ευθύνη μεγαλύτερων προβλημάτων στο μέλλον, εγκαταλείπουν τις ζημιογόνες πολιτικές συγκράτησης μιας τραπεζικής κρίσης που διατηρούσαν σε λειτουργία τις προβληματικές τράπεζες.

Εκτός από τους καταθέτες, την τοπική κυβέρνηση και τους ξένους δανειστές, ακόμα μία πηγή χρηματοδότησης αναπτυσσόμενων χωρών που δεν έχουν πρόσβαση στις διεθνείς αγορές κεφαλαίου είναι οι διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί. Οι οργανισμοί αυτοί, αναλαμβάνοντας την εξυγίανση του χρηματοπιστωτικού τομέα και τη χρηματοδότηση της χώρας, απαιτούν την άμεση εφαρμογή μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων και διαρθρωτικών αλλαγών στο σύστημα. Η απόσυρση της στήριξης από κάποιο

διεθνή οργανισμό προς την εγχώρια κυβέρνηση, έχει ως αποτέλεσμα την αρχή μίας γενικότερης κρίσης στο τραπεζικό σύστημα της χώρας.

2.3 Εξάπλωση της κρίσης στο τραπεζικό σύστημα

Το μέγεθος της κρίσης και η διάσταση της θα καθοριστούν από τη διάρθρωση του τραπεζικού συστήματος. Το τραπεζικό σύστημα μίας χώρας είναι περισσότερο επιρρεπές στην εκδήλωση μίας κρίσης, όταν παρουσιάζει μικρή συγκέντρωση της δραστηριότητας του κλάδου.

Στο τραπεζικό σύστημα η κατάρρευση μίας τράπεζας μεταφράζεται σε αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεων της προς τις άλλες συνεργαζόμενες τράπεζες, με αποτέλεσμα η κρίση να μεταδίδεται στις συνεργαζόμενες τράπεζες και να ακολουθεί μία διάχυση της κρίσης. Η πιθανότητα μετάδοσης των διαταραχών από ένα τμήμα του τραπεζικού συστήματος σε άλλα μέρη του συστήματος, δημιουργώντας πρόβλημα ως προς τη σταθερότητα της πραγματικής οικονομίας, χαρακτηρίζεται ως συστημικός κίνδυνος.

Έτος αναγνώρισης Κρίσης	Χώρα	Σύνολο Χωρών
1974	Γερμανία	1
1975	Ηνωμένο Βασίλειο	1
1976	Χιλή	1
1977	Ισπανία	1
1978-79	Γερμανία ¹	1
1980	Τσαντ, Ισημερινός, Αργεντινή, Αίγυπτος, Κονγκό Κουβέιτ, Μαρόκο	7
1981	Ουρουγουάη, Χιλή	2
1982	Τουρκία, Κολομβία, Μεξικό, Γκάνα, Ιταλία	5
1983	Νίγηρας, Γουινέα, Ισραήλ, Φιλιππίνες	4
1984	Μαυριτανία, Ηνωμένο Βασίλειο	
1985	Γουινέα, Κένυα	2
1986	Βολιβία, Ταϊλάνδη, Πορτογαλία	3
1987	Μπαλί, Περού, Κόστα Ρίκα, Νορβηγία, Δανία	5
1988	Λίβανος, Παναμάς, Καμερούν, Μπενίν, Δημοκρατία Κεντρικής Αφρικής, Ακτή Ελεφαντοστού, Νεπάλ, Σενεγάλη, Μαδαγασκάρη	9
1989	Σρι Λάνκα, Αργεντινή, Τσεχοσλοβακία, Ελ Σαλβαδόρ	4
1990	Βραζιλία, Μπαγκλαντές, Τανζανία, Αλγερία, Κίνα, Ιαπωνία	6
1991	Τζιμπουτί, Μπουργκίνα Φάσο, Σουηδία, Φινλανδία, Σάο Τόμε και Πρίνσιπε, Λιβερία, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ελλάδα	11
1992	Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Τσαντ, Κένυα, Εσθονία, Ουγγαρία, Σλοβενία, Κονγκό, Νιγηρία, Ζαΐρ	9
1993	Κάπο Βέρντε, Γουινέα, Κένυα, Τόγκο, Ερυθραία, ΠΓΔΜ, Ισπανία ² , Γαλλία ²	5
1994	Μπουρούντι, Ζαΐρ, Μοζαμβίκη, Αρμενία, Εσθονία, Πολωνία, Βολιβία, Βραζιλία, Βενεζουέλα, Ουγκάντα, Τζαμάικα, Γαλλία	12
1995	Ζάμπια, Σουαζιλάνδη, Ζιμπάμπουε, Ρωσία, Καμερούν, Αργεντινή, Μεξικό, Λετονία, Λιθουανία, Γεωργία, Κυργιστάν, Αζερμπαϊτζάν, Παραγουάη, Σιέρα Λεόνε, Ηνωμένο Βασίλειο	15
1996	Βουλγαρία, Κροατία, Νικαράγουα, Ισημερινός, Ρουμανία, Υεμένη, Γαλλία ² , Ιταλία ²	8
1997	Ταϊβάν ¹ , Ουκρανία, Βιετνάμ, Ταϊλάνδη, Ινδονησία, Κορέα, Μαλαισία, Τσεχία, Ιταλία ²	9
1998	Γουινέα, Λετονία, Σλοβακία, Φιλιππίνες, Ρωσία, Ιαπωνία	5
1999	Αλβανία	1
2001	Γερμανία, Τουρκία	2

3. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΡΙΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Η αντιμετώπιση μίας κρίσης εστιάζεται στην πρόληψη, η οποία περιλαμβάνει τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων ενός τραπεζικού πανικού και τις προσπάθειες επαναφοράς της αξιοπιστίας του τραπεζικού συστήματος. Το υψηλό οικονομικό και κοινωνικό κόστος μίας τραπεζικής κρίσης επιβάλλει την πρόληψη ως το σημαντικότερο τρόπο αντιμετώπισης μίας κρίσης.

3.1 Διαχείριση της Τραπεζικής Κρίσης

Η κρίση αρχίζει να ανακάμπτεται με τις διαδικασίες που προωθούν οι κυβερνήσεις όπως είναι, να καταλάβουν οι κυβερνήσεις το μέγεθος του προβλήματος, η δημόσια χορήγηση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, η άμεση διευθέτηση του προβλήματος κάλυψης των μη αποπληρωμένων δανείων, επιτρέποντας στις «υγιείς» τράπεζες να συνεχίσουν τη λειτουργία τους, η προώθηση διαδικασιών εξυγίανσης των διοικήσεων των προβληματικών τραπεζών και της εταιρικής διακυβέρνησης, η ενίσχυση του δικτύου ασφαλείας, η βελτίωση των πληροφοριακών συστημάτων και η επιλογή μακροοικονομικών πολιτικών που θα επαναφέρουν τη σταθερότητα στην οικονομία.

Το κόστος επίλυσης περιλαμβάνεται στο συνολικότερο κόστος που επιφέρει η κρίση στην οικονομία και στην κοινωνία της χώρας, όπου εκδηλώνεται. Η επίλυση προϋποθέτει γενναίες χορηγήσεις κεφαλαίων προς τα προβληματικά πιστωτικά ιδρύματα, οι οποίες καλύπτονται από τις δημόσιες δαπάνες. Το μέγεθος της κρίσης προσδιορίζει το μέγεθος των δημοσιονομικών και παραγωγικών απωλειών, με αποτέλεσμα όσο μεγαλύτερη είναι η κρίση, τόσο περισσότεροι να είναι οι δημοσιονομικοί πόροι που απαιτούνται για την επίλυση της.

Έτσι, όσο μεγαλύτερες είναι οι δημόσιες δαπάνες για μία άμεση επίλυση, τόσο μικρότερη είναι η διάρκεια της κρίσης και υπάρχουν και λιγότερες απώλειες. Τα μακροχρόνια αρνητικά αποτελέσματα μίας τραπεζικής κρίσης είναι πολύ μεγαλύτερα των βραχυχρόνιων δημοσιονομικών δαπανών για την κάλυψη των υποχρεώσεων των τραπεζών. Το υψηλό οικονομικό και κοινωνικό κόστος μίας τραπεζικής κρίσης επιβάλλει την επικέντρωση των προσπαθειών των κυβερνήσεων και των σχετικών φορέων στους τρόπους πρόληψης μίας τραπεζικής κρίσης.

3.2 Πρόληψη της τραπεζικής κρίσης

Η χρηματοοικονομική σταθερότητα είναι ένα δημόσιο αγαθό, το οποίο θα πρέπει να παρέχεται στο πλαίσιο της οικονομίας της αγοράς, καθιερώνοντας το απαιτούμενο θεσμικό πλαίσιο με σκοπό τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος και την πρόληψη μίας κρίσης. Το θεσμικό αυτό πλαίσιο είναι το δίκτυο ασφαλείας, το οποίο αποτελεί ένα σύνολο μέτρων και μηχανισμών, θεσμοθετημένων ή μη, που έχουν ως σκοπό την πρόληψη ή την αποτελεσματική καταστολή μίας τραπεζικής κρίσης. Τα συστατικά στοιχεία του δικτύου ασφαλείας είναι: α) οι προϋποθέσεις χορήγησης άδειας λειτουργίας, β) η προληπτική εποπτεία, γ) η παρακολούθηση και η παρεμβατική πολιτική, δ) η εγγύηση καταθέσεων και ε) ο αναχρηματοδοτικός δανεισμός.

Οι προϋποθέσεις χορήγησης άδειας λειτουργίας, προσδιορίζονται από την εποπτεύουσα αρχή του συστήματος. Σκοπός είναι η εξασφάλιση της κεφαλαιακής επάρκειας, της ικανότητας των διευθυντικών στελεχών στη διαχείριση και της επιχειρηματικής ηθικής. Οι βασικές προϋποθέσεις είναι: α) το πρόγραμμα επιχειρηματικής δραστηριότητας, β) η κατάθεση ισόποσης εγγυητικής επιστολής με το μετοχικό κεφάλαιο του πιστωτικού ιδρύματος, γ) η γνωστοποίηση της ταυτότητας των μετόχων, καθώς και το ποσοστό της

συμμετοχής, δ) η υποβολή δήλωσης για την προέλευση των χρηματικών μέσων των μετόχων και ε) η κατάθεση στην Κεντρική Τράπεζα του αρχικού κεφαλαίου.

Η προληπτική εποπτεία του τραπεζικού συστήματος είναι το σημαντικότερο συστατικό στοιχείο του δικτύου ασφαλείας, γιατί θεωρείται ο βασικός παράγοντας εξασφάλισης της εμπιστοσύνης του κοινού προς το τραπεζικό σύστημα. Προτεραιότητα της είναι η επιβολή ενός συστήματος ελέγχου των επενδυτικών στρατηγικών και πολιτικών ανάληψης κινδύνου των τραπεζών, περιορίζοντας τις πιθανότητες εκδήλωσης μίας συστημικής κρίσης. Οι εποπτικές λειτουργίες ομαδοποιούνται σε τρεις κατηγορίες: α) τις δραστηριότητες για την προστασία των επενδυτών, β) τη μικροπροληπτική εποπτεία και γ) την προληπτική ανάλυση σε μακροοικονομικό επίπεδο.

Η παρακολούθηση και η παρεμβατική πολιτική πραγματοποιούνται από την εποπτική αρχή κάθε χώρας και αναφέρονται σε μία διαδικασία συνεχούς ελέγχου των τραπεζικών ιδρυμάτων για την τήρηση των κανόνων λειτουργίας, ενώ οι εποπτικές αρχές παρεμβαίνουν σε περίπτωση που διαπιστωθεί πως η λειτουργία της τράπεζας αντιτίθεται στους κανόνες προληπτικής εποπτείας.

Η εγγύηση καταθέσεων αποτελεί ένα είδος προστασίας των καταναλωτών και περιορίζεται στην καταβολή αποζημιώσεων στους καταθέτες στις περιπτώσεις πτώχευσης και πλήρους κατάρρευσης μίας τράπεζας.

Ο αναχρηματοδοτικός δανεισμός ή ο ρόλος του δανειστή ύστατης προσφυγής αναφέρεται στην προσωρινή χρηματοδότηση ενός πιστωτικού ιδρύματος που παρουσιάζει έλλειψη ρευστότητας, με σκοπό την ανάκτηση της εμπιστοσύνης και τη διασφάλιση της φερεγγυότητας του τραπεζικού συστήματος. Η θεσμοθέτηση του αναχρηματοδοτικού δανεισμού σε ένα τραπεζικό σύστημα μειώνει τα κίνητρα των καταθετών για απόσυρση των

κεφαλαίων τους από τις τράπεζες, επειδή γνωρίζουν πως οι τράπεζες έχουν άμεση πρόσβαση σε ρευστά διαθέσιμα, σε περίπτωση προβλήματος ρευστότητας, και θα είναι «πάντα» σε θέση να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους. Το ρόλο του δανειστή ύστατης προσφυγής αναλαμβάνει, συνήθως, η κεντρική τράπεζα, η οποία πρέπει να παρεμβαίνει προαιρετικά και προσωρινά σε «υγιείς» τράπεζες που έχουν έλλειψη ρευστότητας, δανείζοντας με την επιβολή κάποιας ποινής, και θα πρέπει να συνυπολογίζει τις επιπτώσεις που θα έχει στο τραπεζικό σύστημα η κατάρρευση της «προβληματικής» τράπεζας.

4. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Το πιο σημαντικό στοιχείο για την ασφάλεια των τραπεζών αποτελεί η πρόληψη. Στόχος των εποπτικών μέτρων είναι ο περιορισμός των αντικινήτρων των τραπεζών ως προς τη μείωση της ασύμμετρης πληροφόρησης, επιτυγχάνοντας τη σταθερότητα του συστήματος και την προστασία των καταθετών. Το Σύμφωνο της Επιτροπής της Βασιλείας σχετίζεται με την προληπτική εποπτεία των τραπεζών, του οποίου βασικό στοιχείο είναι η κεφαλαιακή επάρκεια έναντι των κινδύνων που αναλαμβάνουν οι τράπεζες. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1980, κατατέθηκε από την Επιτροπή της Βασιλείας το πρώτο Σύμφωνο γνωστό ως Βασιλεία I μέχρι το 1998, όπου μετά εφαρμόστηκε το νέο Σύμφωνο της Επιτροπής γνωστό ως Βασιλεία II.

4.1 Κεφαλαιακή Επάρκεια

Η κεφαλαιακή επάρκεια μίας τράπεζας είναι το κέντρο των περισσότερων εθνικών και διεθνών εποπτικών κανονισμών των τραπεζών και αποτελεί το απαιτούμενο κεφάλαιο που πρέπει να διατηρεί κάθε ίδρυμα. Το απαιτούμενο εποπτικό κεφάλαιο ορίζεται από τις εποπτικές αρχές και βασίζεται στον αναλαμβανόμενο κίνδυνο των τραπεζών ή είναι ενιαίο για όλες τις τράπεζες. Οι τράπεζες προσαρμόζουν τις μεταβολές των κεφαλαιακών απαιτήσεων στα στοιχεία του ισολογισμού τους ανάλογα με την φάση του οικονομικού κύκλου.

Το επίπεδο των εποπτικών κεφαλαίων προσδιορίζει και το μέγεθος της έκθεσης σε κίνδυνο των τραπεζών, άρα κάποια τράπεζα με χαμηλό ποσοστό εποπτικού κεφαλαίου εκτίθεται σημαντικά στον κίνδυνο. Παρόλα αυτά όμως, δεν μπορούμε να προσδιορίσουμε απόλυτα μία συγκεκριμένη συμπεριφορά των τραπεζών σε ενδεχόμενη αύξηση των κεφαλαιακών

απαιτήσεων, γιατί οι επιλογές των ιδρυμάτων καθορίζονται από παράγοντες, όπως η φάση του οικονομικού κύκλου, η διάρθρωση και η ανταγωνιστικότητα του χώρου.

4.1.1. *Κεφαλαιακή Επάρκεια Και Ανάλυση Κινδύνου*

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1970 υπάρχει μία θεωρητική συζήτηση μεταξύ ρυθμιστικής και απορρυθμιστικής προσέγγισης σχετικά με τις επιπτώσεις της κεφαλαιακής επάρκειας στην ανάληψη κινδύνου. Η ρυθμιστική προσέγγιση υποστηρίζει πως η θέσπιση ενός κανονιστικού πλαισίου μειώνει τον κίνδυνο και εστιάζεται στο εάν, θα πρέπει να ορίζονται σε ενιαία βάση ή βάση την επικινδυνότητα των στοιχείων του ενεργητικού. Αντίθετα, η απορρυθμιστική προσέγγιση επισημαίνει πως οι κεφαλαιακές απαιτήσεις ενισχύουν τα κίνητρα για ανάληψη τραπεζικών κινδύνων, θέτοντας σε αμφισβήτηση τη σταθερότητα του συστήματος.

Η αρχική ανάλυση υποστηρίζει πως όταν το επίπεδο κεφαλαιακών απαιτήσεων είναι σταθερό, δημιουργεί κίνητρα αύξησης της έκθεσης στον κίνδυνο. Οι καταθέτες, δεν έχουν κίνητρο να προσαρμόσουν στις αποδόσεις των καταθέσεων τους τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο των τραπεζών, αλλά οι τράπεζες έχουν ισχυρό κίνητρο να αυξήσουν την κερδοφορία τους, αναλαμβάνοντας μεγαλύτερο κίνδυνο, αφού το απαιτούμενο κεφάλαιο είναι σταθερό.

Η ασυμμετρία της πληροφόρησης σε συνδυασμό με το πρόβλημα μεταξύ της τράπεζας και της δανειζόμενης επιχείρησης επηρεάζουν τη σχέση κεφαλαιακών απαιτήσεων και ανάληψης κινδύνου. Μία αύξηση στις κεφαλαιακές απαιτήσεις οδηγεί τις τράπεζες στην ενσωμάτωση της αύξησης του κόστους δανεισμού στο συμβόλαιο με την επιχείρηση, με αποτέλεσμα το υψηλότερο κόστος χρηματοδότησης να οδηγεί την επιχείρηση στην ανάληψη επενδυτικών προγραμμάτων με χαμηλότερο κίνδυνο, περιορίζοντας με την σειρά του τον κίνδυνο της τράπεζας.

Σχετικά με την αποτελεσματικότητα των δύο προσεγγίσεων, το βασισμένο στον κίνδυνο εποπτικό κεφάλαιο έχει ανάλογα αποτελέσματα με ένα υψηλότερο ενιαίο εποπτικό κεφάλαιο, όταν ο κανόνας δεν είναι αρκετά αυστηρός. Στην περίπτωση που ο βασισμένος στον κίνδυνο κανόνας είναι περισσότερος αυστηρός, η αύξηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων θα έχει περιοριστικά αποτελέσματα στην ανάληψη κινδύνου της τράπεζας, προτείνοντας, τη θέσπιση αυστηρών κεφαλαιακών απαιτήσεων με βάση τον κίνδυνο ως την αποτελεσματικότερη μέθοδο περιορισμού του ηθικού κινδύνου.

4.1.2 Κεφαλαιακή Επάρκεια Και Ανταγωνισμός Τραπεζικού

Τομέα.

Το δεύτερο δίλημμα προκύπτει από τη θεωρητική συζήτηση μεταξύ κεφαλαιακής επάρκειας και ανταγωνισμού, αναφορικά με τον ανταγωνισμό μεταξύ των ιδρυμάτων του χώρου, τον ανταγωνισμό με άλλες χρηματοοικονομικές εταιρείες και την κερδοφορία των τραπεζικών ιδρυμάτων. Κατά την απορρυθμιστική προσέγγιση, η έλλειψη κανονιστικού πλαισίου επιτρέπει την ενίσχυση του ανταγωνισμού μεταξύ των ιδρυμάτων του τομέα.

Το κανονιστικό πλαίσιο επιτρέπει την επιβίωση προβληματικών τραπεζών, εκμηδενίζοντας τα θετικά αποτελέσματα που θα είχε στην αγορά ένας ανταγωνιστικός και υγιής τραπεζικός τομέας, στον οποίο θα εισέρχονται και θα εξέρχονται ιδρύματα ανάλογα με την ικανότητα επιβίωσης τους σε ένα πλήρως ανταγωνιστικό περιβάλλον. Ο ανταγωνισμός διασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία του κλάδου, ιδιαίτερα μέσα από μία διαδικασία διαλογής, κατά την οποία αποβάλλονται οι επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν προβλήματα κακοδιαχείρισης και αποτυχημένων επιλογών και ταυτόχρονα βελτιώνεται η ποιότητα και η ποικιλία των υπηρεσιών διαμεσολάβησης και πληρωμών.

Αντίθετα, η ρυθμιστική προσέγγιση, υπερθεματίζοντας τις αποτυχίες της τραπεζικής αγοράς, επισημαίνει πως ο ανταγωνισμός του χώρου επιτυγχάνεται μέσω κοινών κανόνων για όλες τις τράπεζες μέσα σε ένα δυναμικό και προσαρμοζόμενο κανονιστικό πλαίσιο, το οποίο θα διασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία του κλάδου, αλλά και θα προστατεύει το επενδυτικό κοινό. Σε όρους ανταγωνισμού, οι βασισμένες στον κίνδυνο κεφαλαιακές απαιτήσεις είναι περισσότερο αποτελεσματικές σε σχέση με ένα ενιαίο επίπεδο εγγυήσεων καταθέσεων. Το κόστος που συνδέεται με τις τεχνολογίες παρακολούθησης των τραπεζών, το οποίο ορίζει το μερίδιο της αγοράς ως σημαντικό παράγοντα για την διάρθρωση του κόστους των τραπεζών, υποστηρίζει πως η επιβολή κεφαλαιακών απαιτήσεων ενισχύει τον ανταγωνισμό του τραπεζικού κλάδου. Μία αύξηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη είσοδο νέων ιδρυμάτων στον τραπεζικό κλάδο, γιατί περιορίζεται η ανταγωνιστικότητα των λιγότερο ποιοτικών τραπεζών, δίνοντας τη δυνατότητα σε περισσότερο ποιοτικές και ανταγωνιστικές τράπεζες αν εισέλθουν στον κλάδο, αλλά και αποτρέπει την είσοδο μη ανταγωνιστικών τραπεζών με χαμηλή ποιότητα, λόγω της αύξησης των εποπτικών κεφαλαίων.

Σχετικά με τις επιπτώσεις από την καθιέρωση κεφαλαιακών απαιτήσεων στην ανταγωνιστικότητα των τραπεζών σε σχέση με τις χρηματοοικονομικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην κεφαλαιαγορά, καθώς τα τελευταία χρόνια στις αναπτυγμένες οικονομίες παρατηρείται μία στροφή ως προς τις πηγές χρηματοδότησης των επενδυτικών δραστηριοτήτων από τις τράπεζες προς την κεφαλαιαγορά. Για την απορρυθμιστική θέση, η επιβολή κεφαλαιακών απαιτήσεων θεωρείται ως ένας παράγοντας περιορισμού της ανταγωνιστικότητας των τραπεζών σε σχέση με άλλες πηγές χρηματοδότησης, επειδή τα εποπτικά κεφάλαια αυξάνουν το κόστος χρηματοδότησης επενδύσεων, με αποτέλεσμα οι

ενδιαφερόμενες εταιρείες να στρέφονται με ιδιαίτερη ευκολία στην κεφαλαιαγορά. Παρ' όλα αυτά, είναι ιδιαίτερα δύσκολη μία άμεση σύνδεση της μεταβολής των χρηματοδοτικών προτιμήσεων των εταιρειών με το κόστος χρηματοδότησης από τα τραπεζικά ιδρύματα.

5. Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

Η ίδρυση της επιτροπής πραγματοποιήθηκε σε μια περίοδο με πολλά προβλήματα στο χώρο της οικονομίας και του συναλλάγματος, των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των τραπεζών. Τα οποία ήταν αποτέλεσμα της κατάρρευσης του συστήματος των σταθερών ισοτιμιών, το οποίο είχε υιοθετηθεί από τις ανεπτυγμένες χώρες των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής.

Όλα αυτά σε συνδυασμό με την πρώτη πετρελαϊκή κρίση, που συνέπεσε και με την οικονομική ύφεση, δημιούργησε σημαντικά προβλήματα και στην τραπεζική αγορά. Θεωρήθηκε απαραίτητη η δημιουργία της Επιτροπής της Βασιλείας ώστε να κατανοηθεί το διεθνές τραπεζικό σύστημα και αφετέρου να υιοθετηθούν εποπτικοί κανόνες και πρότυπα κατάλληλα για την διασφάλιση της σταθερότητας.

Η Επιτροπή της Βασιλείας ιδρύθηκε στο τέλος του 1974, μετά από πρωτοβουλία των διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών της «Ομάδας των 10» χωρών. Μέλη της είναι τα ακόλουθα κράτη: Γερμανία, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Ιαπωνία, ΗΠΑ, Καναδάς, Ολλανδία, Λουξεμβούργο, Ελβετία, Ιταλία, Βέλγιο, Ισπανία, Σουηδία.

Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά τέσσερις φορές ετησίως, ενώ διαθέτει και τέσσερις υποεπιτροπές που συνεδριάζουν επίσης σε τακτά διαστήματα. Τα μέλη αντιπροσωπεύονται από την κεντρική τράπεζά τους ή από την αρχή, που είναι αρμόδια για την εποπτεία των τραπεζικών επιχειρήσεων. Βασικός της σκοπός είναι η διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος.

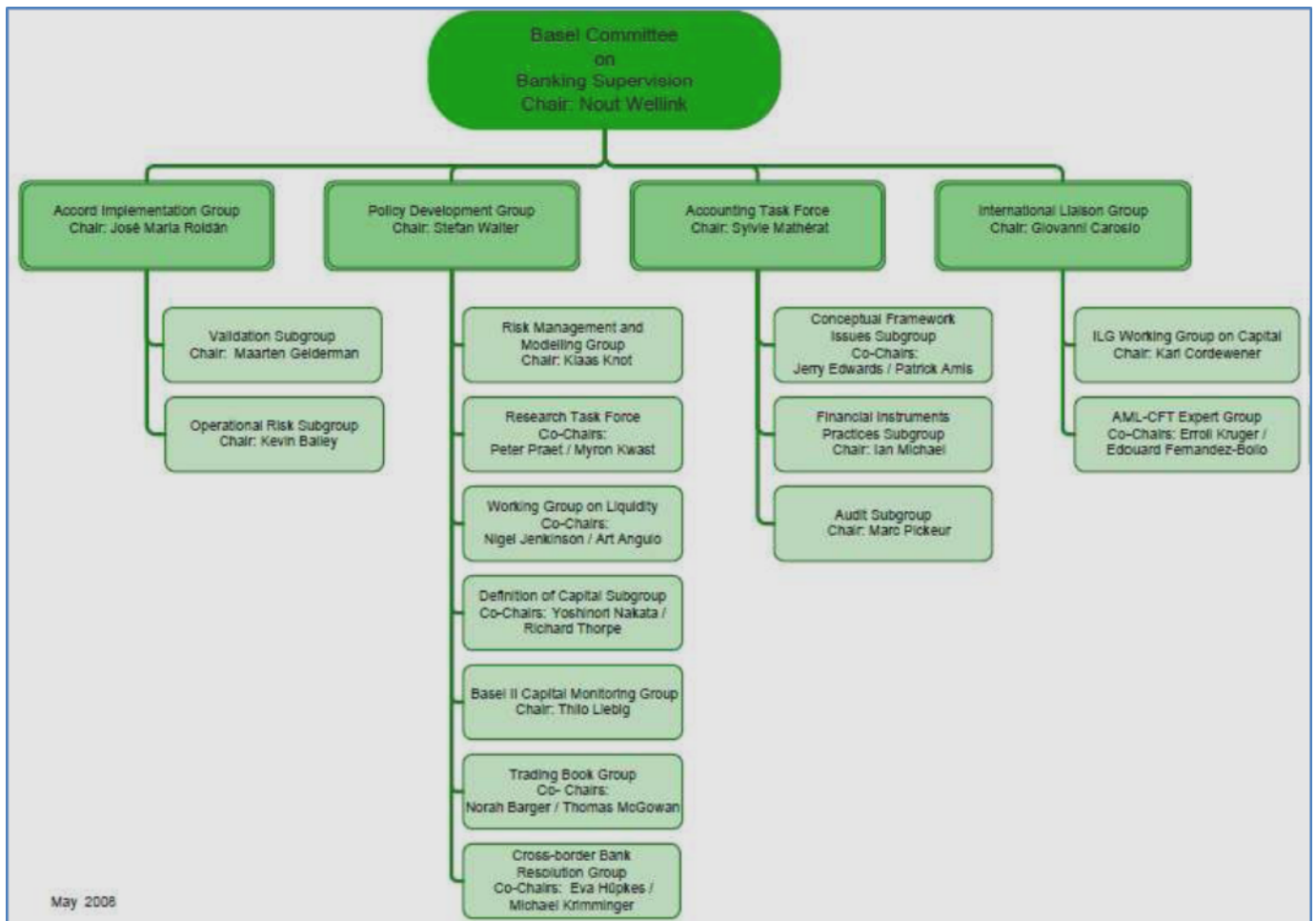
Δεν είναι ένας οργανισμός, άλλα μια οργάνωση χωρίς νομική προσωπικότητα που λειτουργεί με την υποστήριξη της γραμματείας της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών, της οποίας η έδρα βρίσκεται στην πόλη της Ελβετίας. Οι στόχοι της Επιτροπής της Βασιλείας είναι:

- Η διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Η διαμόρφωση ισοδυνάμων όρων ανταγωνισμού, κυρίως σε διεθνές επίπεδο, τόσο μεταξύ των διεθνώς δραστηριοποιημένων τραπεζών, όσο και μεταξύ των τραπεζών και των επενδυτικών εταιρειών.

Η Επιτροπή της Βασιλείας δεν έχει κάποια εξουσία ή αρμοδιότητα, αλλά οι προτάσεις της, τα εποπτικά πρότυπα, οι εποπτικοί κανόνες και οι σχετικές οδηγίες που διαμορφώνει δεν επιβάλλονται, αλλά εισηγείται πρακτικές με συμβουλευτικό χαρακτήρα, προσδοκώντας ότι θα γίνουν αποδεκτές. Βασική αποστολή της Βασιλείας είναι η θωράκιση του συστήματος και η διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση του στόχου είναι:

- Ανταλλαγή πληροφοριών για τις ρυθμίσεις θεμάτων εποπτείας σε εθνικό επίπεδο.
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κανόνων και τεχνικών εποπτείας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος.
- Θέσπιση ελάχιστων προτύπων και κανόνων εποπτείας σε δραστηριότητες και θέματα κάθε φορά που υπάρχει ανάγκη να γίνει αυτό.

Το σύμφωνο για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών υπογράφηκε αρχικά το 1988, τροποποιήθηκε το 1996 και τον Ιούνιο 2006 ολοκληρώθηκε η διαδικασία έκδοσης του νέου Συμφώνου Κεφαλαιακής Επάρκειας.

Οργανόγραμμα της Επιτροπής της Βασιλείας

6. ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ

6.1 Η Δημιουργία Της Βασιλείας I

Τον Ιούλιο του 1988 η Επιτροπή της Βασιλείας συμφώνησε στην θέσπιση ενός ελάχιστου δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, γνωστού ως Βασιλεία I, το οποίο τέθηκε σε εφαρμογή τον Ιανουάριο του 1993. Το εποπτικό πλαίσιο της Βασιλείας I έχει σαν σκοπό στην ενίσχυση της ευρωστίας και της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος και στην ενδυνάμωση του ανταγωνισμού μεταξύ των διεθνών τραπεζών. Η Βασιλεία I προτείνει έναν ελάχιστο δείκτη της τάξης του 8% και παρέχει μία μέθοδο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει η τράπεζα.

Ίδια Εποπτικά Κεφάλαια (Tier 1 + Tier 2) > ή =8%

Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο δείκτης είναι ένας λόγος, με αριθμητή το άθροισμα του βασικού κεφαλαίου (Tier 1) και των λοιπών ιδίων κεφαλαίων (Tier 2), με το πρώτο να πρέπει να είναι τουλάχιστον το 50% του συνολικού αθροίσματος κεφαλαίου, και με παρανομαστή το άθροισμα των σταθμισμένων με το πιστωτικό κίνδυνο στοιχείων του ενεργητικού. Σύμφωνα με το εποπτικό πλαίσιο της Βασιλείας I, το παρακρατηθέν κεφάλαιο κάθε τράπεζας θα πρέπει αν είναι τουλάχιστον ίσο με το 8% των συνολικών στοιχείων του ενεργητικού σταθμισμένων ως προς τον πιστωτικό κίνδυνο, περιλαμβάνοντας και τα στοιχεία εκτός ισολογισμού. Το πρωτογενές κεφάλαιο αποτελείται από κοινές μετοχές, προνομιακές μετοχές, και μετατρέψιμα ομόλογα, καθώς και μειονοτικά δικαιώματα της τράπεζας σε

θυγατρικές της. Το δευτερογενές ή συμπληρωματικό κεφάλαιο περιλαμβάνει μεταξύ των άλλων και προβλέψεις για επισφαλή δάνεια καθώς και προνομιούχες μετοχές και μετατρέψιμα ομόλογα που δεν περιλαμβάνονται στο (Tier 1). Η μέθοδος υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων βασίζεται στη στάθμιση των στοιχείων του ενεργητικού με διαφορετικό συντελεστή κινδύνου.

Στάθμιση	Είδος χορηγήσεων
0%	Για μετρητά, δάνεια προς τις χώρες μέλη ΟΟΣΑ και τις κεντρικές τράπεζες αυτών και δάνεια σε εθνικό νόμισμα προς άλλες χώρες ή κεντρικές τράπεζες.
20%	Για δάνεια προς διεθνείς οργανισμούς, περιοχές και υπηρεσίες τοπικής αυτοδιοίκησης χωρών του ΟΟΣΑ, τράπεζες των χωρών του ΟΟΣΑ και τράπεζες χωρών εκτός του ΟΟΣΑ με την προϋπόθεση η διάρκεια του δανείου να μην υπερβαίνει το ένα έτος.
50%	Για δάνεια πλήρους εξασφάλισης από στεγαστικές τράπεζες και οπουδήποτε αλλού.
100%	Για δάνεια προς αποδέκτες που δεν περιλαμβάνονται στις παραπάνω κατηγορίες (λοιπά δάνεια λιανικής τραπεζικής, τράπεζες χωρών εκτός του ΟΟΣΑ, χώρες μη μέλη του ΟΟΣΑ, εταιρείες κ.α.)

Πηγή:Χαραλαμπίδης (2001)

Η Επιτροπή της Βασιλείας αρκετά συχνά εξέδιδε νέους κανόνες, με σκοπό την τροποποίηση και συμπλήρωση της αρχικής συμφωνίας του 1988. Το 1991 η Επιτροπή της Βασιλείας εξέδωσε κανόνες σχετικά με τα ίδια κεφάλαια, στοχεύοντας στον καθορισμό των προϋποθέσεων, με βάση τις οποίες επιτρέπεται η περίληψη στα εποπτικά κεφάλαια των προβλέψεων των τραπεζών για γενικούς κινδύνους. Το 1994 και 1995 αποφασίστηκαν δύο νέες τροποποιήσεις για τις προϋποθέσεις του υπολογισμού των

κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη από συναλλαγές σε έξω-χρηματοπιστωτικά παράγωγα μέσα.

Ίδια Εποπτικά Κεφάλαια (Tier 1 + Tier 2) > ή =8%

Πιστωτικός Κίνδυνος + Κίνδυνος Αγοράς

Το 1996 πραγματοποιήθηκε η σημαντικότερη τροποποίηση της Βασιλείας I με στόχο την ενσωμάτωση των κινδύνων της αγοράς στο δείκτη της κεφαλαιακής επάρκειας. Με τη νέα τροποποίηση, οι διεθνείς τράπεζες θα πρέπει να περιλαμβάνουν στην κεφαλαιακή τους επάρκεια και την κάλυψή τους έναντι των κινδύνων αγοράς στις κεφαλαιακές απαιτήσεις. Το 1998 η Επιτροπή της Βασιλείας προχώρησε σε μείωση των συντελεστών στάθμισης του πιστωτικού κινδύνου.

6.2 Οι Αδυναμίες Της Βασιλείας I

Οι σύγχρονες απαιτήσεις του διεθνούς χρηματοπιστωτικού τομέα ανέδειξαν ορισμένες αδυναμίες της Βασιλείας I, οι οποίες εντοπίστηκαν είτε από τις εποπτικές αρχές είτε από τις τράπεζες.

6.2.1 Η κριτική των Εποπτικών Αρχών

Οι εποπτικές αρχές των χωρών που έχουν υιοθετήσει τη Βασιλεία I έχουν εστιάσει την κριτική τους βασικά σε τρία σημεία, στην ανάγκη επέκτασης και γενίκευσης του Συμφώνου πέρα των διεθνών τραπεζών, στην απουσία υπολογισμού άλλων κινδύνων πέρα του πιστωτικού, και του κινδύνου αγοράς που συμπεριλήφθηκε αργότερα, και στο εποπτικό arbitrage. Για τη Βασιλεία I, ο πυρήνας του εποπτικού πλαισίου είναι οι

διεθνείς τράπεζες που δραστηριοποιούνται στις αναπτυγμένες και βιομηχανικές χώρες. Αργότερα όμως, άρχισε να το υιοθετείται από την ΕΕ και από πολλές χώρες του κόσμου ως το ευρύτερο πλαίσιο εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Έτσι, σε συνδυασμό με την αύξηση της πολυπλοκότητας των πιστωτικών εργαλείων περιορίζεται η αποτελεσματικότητα του κανόνα, με αποτέλεσμα να κρίνεται αναγκαία η προσαρμογή του στα νέα δεδομένα. Η κριτική εστιάζεται και στον προσδιορισμό της κεφαλαιακής επάρκειας από τον πιστωτικό κίνδυνο από τον κίνδυνο αγοράς, παραλείποντας άλλες μορφές τραπεζικών κινδύνων.

Η εμφάνιση καινοτόμων πιστωτικών εργαλείων και η απουσία σημαντικών διαφοροποιήσεων των κεφαλαιακών απαιτήσεων, σταθμισμένων ανάλογα με το ύψος του κινδύνου, οδήγησε το σύνολο των τραπεζών σε εποπτικό arbitrage. Οι τράπεζες, δηλαδή, επιθυμώντας τη μεγιστοποίηση των κερδών τους, προσπαθούν να ελαχιστοποιήσουν το κόστος χρηματοδότησης του ενεργητικού τους με δεδομένο το επίπεδο κεφαλαιακής επάρκειας, με αποτέλεσμα να αναζητούν μεθόδους και πιστωτικά εργαλεία περιορισμού του σχετικού κόστους. Το εποπτικό arbitrage είναι αποτέλεσμα της μεγάλης απόκλισης μεταξύ των πραγματικών οικονομικών κινδύνων του χαρτοφυλακίου των τραπεζών και του υπολογισμού των κινδύνων σύμφωνα με την Βασιλεία I. Έτσι, οι τράπεζες εκμεταλλευόμενες τη μικρή διαφοροποίηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων, προχωρούν σε υποκατάσταση στοιχείων του ενεργητικού τους που βρίσκονται στην ίδια κατηγορία στάθμισης των κινδύνων, επιλέγοντας αυτά που ενσωματώνουν υψηλότερο κίνδυνο.

6.2.2 Η κριτική των Τραπεζών.

Η Βασιλεία I δέχτηκε κριτική από τις τράπεζες, κυρίως, λόγω της περιορισμένης ευαισθησίας των συντελεστών στάθμισης, της αυθαίρετης στάθμισης των συντελεστών και της απόκλισης μεταξύ εποπτικού και οικονομικού κεφαλαίου. Η απουσία αποτελεσματικής διαφοροποίησης των συντελεστών στάθμισης του πιστωτικού κινδύνου περιορίζει την ευαισθησία των κεφαλαιακών απαιτήσεων σε σχέση με τον πραγματικά αναλαμβανόμενο κίνδυνο. Ο κανόνας της Βασιλείας I θεωρήθηκε αρκετά αυστηρός, διότι χωρίζει τις χορηγήσεις ανάλογα με το είδος δανείου και δε συμπεριλαμβάνει άλλους παράγοντες που επηρεάζουν την επικινδυνότητα των στοιχείων του ενεργητικού. Η ενιαία μέθοδος υπολογισμού της επικινδυνότητας των στοιχείων για όλες τις τράπεζες δεν επιτρέπει τη δημιουργία κινήτρων στις φερέγγυες τράπεζες, ώστε να διακριθούν από τις πιο ριψοκίνδυνες, διατηρώντας περισσότερο εποπτικό κεφάλαιο ανάλογα με την επικινδυνότητα των στοιχείων του ενεργητικού τους.

Ακόμα ένα στοιχείο κριτικής είναι πως οι σταθμίσεις των συντελεστών είχαν οριστεί αυθαίρετα, επισημαίνοντας πως θα πρέπει, να αναπτυχθούν κατηγορίες στάθμισης προσαρμοσμένες στα νέα δεδομένα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος. Τέλος, σημαντική αδυναμία της Βασιλείας I είναι η απόκλιση του ύψους των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων με τα ίδια κεφάλαια που θα παρακρατούσαν για προληπτικούς λόγους στην περίπτωση που εξέλειπε ο κανόνας, περιορίζοντας την κερδοφορία των τραπεζών.

7. ΤΟ ΝΕΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ

7.1 Η Δημιουργία Της Βασιλείας II

Τον Ιούνιο του 1999, η Επιτροπή Βασιλείας δημοσίευσε ένα συμβουλευτικό κείμενο με τίτλο "Ένα νέο πλαίσιο για την κεφαλαιακή επάρκεια", ξεκινώντας μία διαδικασία για την αναθεώρηση της Βασιλείας I, αποτέλεσμα της οποίας ήταν ένα νέο αυστηρό, πολύπλοκο, αλλά και περισσότερο ευέλικτο γνωστό ως Βασιλεία II. Το νέο εποπτικό πλαίσιο αφενός διατηρεί τους πρωταρχικούς στόχους της Βασιλείας I σχετικά με τη διατήρηση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού χώρου και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, προτείνοντας, αποτελεσματικότερους τρόπους και μεθόδους επίτευξης των στόχων αυτών και αφετέρου προσθέτει στους επιδιωκόμενους στόχους την αποτελεσματικότερη και την πιο αντιπροσωπευτική προσέγγιση των αναλαμβανόμενων κινδύνων.

Ο νέος κανόνας επιδιώκει την αύξηση της διαφοροποίησης ως προς την στάθμιση των συντελεστών των κινδύνων, τη σύγκλιση των κεφαλαιακών απαιτήσεων με τους τραπεζικούς κινδύνους και την εξάλειψη των κινήτρων αποφυγής των κεφαλαιακών απαιτήσεων, ενώ βασικό γνώρισμα των παραπάνω καινοτομίας είναι η εκχώρηση στις τράπεζες της δυνατότητας επιλογής της μεθόδου στάθμισης των κινδύνων.

Η Βασιλεία II εγκαταλείπει την αντίληψη πως οι κανόνες είναι ίδιοι για όλους, υποστηρίζοντας πως όσο πιο αναπτυγμένη και αποτελεσματική είναι μία τράπεζα αναφορικά με την εκτίμηση και την διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων, τόσο λιγότερο εποπτικό κεφάλαιο θα πρέπει να διατηρεί για μία συγκεκριμένη δραστηριότητα. Το νέο εποπτικό πλαίσιο

βασίζεται σε τρεις πυλώνες, τον πυλώνα των κεφαλαιακών απαιτήσεων, τον πυλώνα του ελέγχου της κεφαλαιακής επάρκειας από τις εποπτικές αρχές και τον πυλώνα της πειθαρχίας της αγοράς.

7.1.1 Πρώτος πυλώνας: Ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις.

Ο πρώτος πυλώνας περιλαμβάνει την κεφαλαιακή επάρκεια για την κάλυψη των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Σε σχέση με τον προηγούμενο κανόνα, το ενεργητικό των τραπεζών, εκτός από τον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αγοράς, σταθμίζεται και έναντι του λειτουργικού κινδύνου. Επίσης, ο νέος κανόνας αναγνωρίζει μία σειρά από τεχνικές μείωσης του πιστωτικού κινδύνου σε ένα πλαίσιο συγκεκριμένων γενικών προϋποθέσεων, επιδιώκοντας την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της κερδοφορίας των τραπεζών.

$$\text{Ίδια Εποπτικά Κεφάλαια (Tier 1 + Tier 2)} \quad > \text{ ή } = 8\%$$

Πιστωτικός Κίνδυνος (άλλαξε) + Κίνδυνος Αγοράς + Λειτουργικός Κίνδυνος

6.1.1.1 Πιστωτικός Κίνδυνος

Η επιτροπή της Βασιλείας προτείνει δύο μεθόδους υπολογισμού των εποπτικών κεφαλαίων έναντι του πιστωτικού κινδύνου, την Τυποποιημένη προσέγγιση και την μέθοδο των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης του κινδύνου, η οποία αποτελείται από την Θεμελιώδη προσέγγιση και την Εξελιγμένη προσέγγιση. Η Τυποποιημένη προσέγγιση είναι μία βελτιωμένη εκδοχή του προηγούμενου εποπτικού κανόνα, η οποία προσεγγίζει με περισσότερη ακρίβεια τις διακυμάνσεις του πιστωτικού κινδύνου και η κλίμακα των συντελεστών στάθμισης του πιστωτικού κινδύνου εκτείνεται,

πλέον από το 0% έως το 150% , ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις είναι 35% και 75%.

		Βασιλεία II (Αξιολογήσεις από Standard & Poor's)					
Είδος αντιλαμβανομένου	Βασιλεία I	AAA έως AA-	A+ έως A-	BBB+ έως BBB-	BB+ έως B-	Κάτω από B-	Μη αξιολογημένες
Κράτη και κεντρικές τράπεζες	Μέλη ΟΟΣΑ:0 % Μη μέλη ΟΟΣΑ:20%	0%	20%	50%	100%	150%	100%
Τράπεζες και Εταιρείες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	Τράπεζες (ΟΟΣΑ):20% Τράπεζες (με ΟΟΣΑ): 100%	20%	50%	100%	100%	150%	100%
	Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης:20%	20%	50%	50%	100%	150%	50%
Εταιρείες	100%	20%	50%	100%	100% - 150%	150%	100%
Λιανική τραπεζική – Στεγαστικά Δάνεια	50%	35%					
Λιανική τραπεζική – Λοιπά δάνεια	100%	75%					

Πηγή:Χαραλαμπίδης (2001)

Η βασική καινοτομία είναι πως εγκαταλείπεται η μέθοδος στάθμισης του πιστωτικού κινδύνου που βασίζεται στη διάκριση μεταξύ χωρών μελών ή μη του ΟΟΣΑ και η στάθμιση πια των κινδύνων προσδιορίζεται από τη φύση του αντισυμβαλλομένου, το είδος της χορήγησης και την πιστοληπτική ικανότητα του αντισυμβαλλομένου, σύμφωνα με εξωτερικούς οίκους αξιολόγησης. Σε ορισμένες περιπτώσεις διαφοροποιεί το συντελεστή στάθμισης, με χαρακτηριστικές περιπτώσεις τα στεγαστικά δάνεια που σταθμίζονται με 35% , όταν είναι πλήρως εξασφαλισμένα με υποθήκες αστικών ακινήτων και τα λοιπά δάνεια λιανικής τραπεζικής που σταθμίζονται με 75%, αναγνωρίζοντας τη μικρή επικινδυνότητα του χαρτοφυλακίου της λιανικής τραπεζικής. Τέλος, ενισχύεται η θέση των

εθνικών εποπτικών αρχών, οι οποίες είναι αρμόδιες για τον έλεγχο των εξωτερικών οίκων αξιολόγησης, ενώ έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν για την μεταχείριση των απαιτήσεων των τραπεζών έναντι της χώρας, στην οποία εδρεύουν και να επιλέξουν μία εκ των δύο μεθόδων υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι των τραπεζών και Εταιριών Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών. Η μία μέθοδος βασίζεται στην ατομική αξιολόγηση των ιδρυμάτων από εξωτερικούς οίκους αξιολόγησης και η άλλη συνδέει την αξιολόγηση της τράπεζας με την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας, στην οποία εδρεύει. Η μέθοδος που θα επιλεγεί θα είναι υποχρεωτική για όλα τα οδρύματα της επικράτειας.

Η δεύτερη, προσέγγιση είναι η μέθοδος των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης, η οποία βασίζεται στις εσωτερικές πρακτικές των τραπεζών για τον προσδιορισμό του πιστωτικού κινδύνου και την εκτίμηση του οικονομικού κεφαλαίου που διατηρούν. Σύμφωνα με την προσέγγιση των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης, οι κεφαλαιακές απαιτήσεις του πιστωτικού κινδύνου προσδιορίζονται από μία συνεχή συνάρτηση συντελεστών στάθμισης που αντανακλά την πιστοληπτική ικανότητα των αντισυμβαλλομένων και την πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσής τους, επιτυγχάνοντας, ουσιαστικά, καλύτερη διαφοροποίηση του πιστωτικού κινδύνου σε αντίθεση με την Τυποποιημένη προσέγγιση που χρησιμοποιεί πέντε συντελεστές στάθμισης. Η διάρθρωση της προσέγγισης αποτελείται από τέσσερα στάδια. Αρχικά, οι τράπεζες ταξινομούν τα στοιχεία του ενεργητικού τους σε πέντε κατηγορίες ανάλογα με το είδος των απαιτήσεων. Στο επόμενο στάδιο, οι τράπεζες θα πρέπει να παράγουν παραμέτρους πιστωτικού κινδύνου, στις οποίες θα βασιστεί, κατά το τρίτο στάδιο, ο υπολογισμός των συντελεστών στάθμισης του πιστωτικού κινδύνου και ακολούθως οι σχετικές κεφαλαιακές απαιτήσεις. Τέλος, η χρησιμοποίηση της μεθόδου των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης από τις τράπεζες

θα γίνεται αποδεκτή, εφόσον τα ιδρύματα πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις που επιβάλλονται από τις εποπτικές αρχές.

6.1.1.2 Λειτουργικός Κίνδυνος

Η Επιτροπή Βασιλείας, διαπιστώνοντας τη βαρύτητα του λειτουργικού κινδύνου στο οικονομικό κεφάλαιο που διατηρούν οι τράπεζες για την κάλυψη έναντι των κινδύνων, αποφάσισε την επιβολή κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη των τραπεζών έναντι της έκθεσής τους στο λειτουργικό κίνδυνο. Ο νέος κανόνας, περιλαμβάνει στο πλαίσιο του λειτουργικού κινδύνου και το νομικό κίνδυνο και προτείνει τρεις προσεγγίσεις για τον προσδιορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων: α) την προσέγγιση του Βασικού Δείκτη, β) την τυποποιημένη προσέγγιση και γ) τις Εξελιγμένες Μεθόδους Μέτρησης. Καθεμία από τις τρεις προσεγγίσεις παρουσιάζει αυξημένη πολυπλοκότητα σε σχέση με την προηγούμενη, αλλά και μικρότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις. Σύμφωνα με την προσέγγιση του Βασικού Δείκτη, οι κεφαλαιακές απαιτήσεις προσδιορίζονται από έναν δείκτη μεικτών εσόδων, ο συντελεστής στάθμισης κινδύνου του οποίου καθορίζεται από τις εποπτικές αρχές. Η Τυποποιημένη προσέγγιση είναι μία εξελιγμένη μορφή του Βασικού Δείκτη, διότι προτείνει τη διαφοροποίηση του υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων ανά τομέα επιχειρηματικής δράσης της τράπεζας. Έτσι, οι κεφαλαιακές απαιτήσεις κάθε τομέα επιχειρηματικής δραστηριότητας προσδιορίζονται ως το γινόμενο του δείκτη έκθεσης στον κίνδυνο κάθε τομέα επί ένα σταθερό συντελεστή. Σύμφωνα με τη Βασιλεία II, οι συντελεστές ανά τομέα είναι οι εξής:

- α) χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρήσεων (18%),
- β) διαπραγμάτευση και πωλήσεις (18%),
- γ) λιανική τραπεζική (12%),
- δ) εμπορική τραπεζική (15%),

ε) πληρωμές και διακανονισμοί (18%)

στ) υπηρεσίες πρακτόρευσης (15%),

ζ) διαχείριση περιουσιακών στοιχείων (12%) και

η) λιανική χρηματομεσιτεία (12%).

Η προσέγγιση των EMM αναγνωρίζει τις εσωτερικές μεθόδους προσδιορισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων, οι οποίες, για να γίνουν αποδεκτές θα πρέπει να πληρούν ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια που καθορίζονται από τις εποπτικές αρχές. Η προσέγγιση αυτή κινείται στη νέα λογική της Επιτροπής της Βασιλείας που επιδιώκει την ενθάρρυνση της ανάπτυξης εσωτερικών μεθόδων υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων και περιλαμβάνει τις Εσωτερικές Μεθόδους Μέτρησης, τις Μεθόδους Κατανομής Ζημιών και τις Μεθόδους Καρτών Επιδόσεων. Σύμφωνα με τις Εσωτερικές Μεθόδους Καρτών Μέτρησης, οι κεφαλαιακές απαιτήσεις υπολογίζονται από τις τράπεζες με βάση την εκτίμηση των αναμενόμενων λειτουργικών ζημιών. Σύμφωνα με τις Μεθόδους Κατανομής Ζημιών, οι κεφαλαιακές απαιτήσεις υπολογίζονται με βάση την απευθείας εκτίμηση των μη αναμενόμενων ζημιών, χωρίς να περιλαμβάνουν την υπόθεση της σχέσης με τις αναμενόμενες. Σύμφωνα με τις Μεθόδους Καρτών Επιδόσεων, ο υπολογισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων κατανέμεται στους τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας των τραπεζών.

7.1.2 Κριτική Και Πιθανές Επιπτώσεις Του Πρώτου Πυλώνα

Οι μεγάλες καινοτομίες του πρώτου πυλώνα σχετικά με τον υπολογισμό των ελαχίστων κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζών έχουν συγκεντρώσει το μεγαλύτερο μερίδιο της κριτικής και των μελετών σχετικά με τις ενδεχόμενες επιπτώσεις.

7.1.2.1 Τρεις Εναλλακτικές Προσεγγίσεις

Η διαφοροποίηση μεταξύ Τυποποιημένης προσέγγισης και ΕΣΔ αποτελεί το πεδίο έντονης κριτικής της Βασιλείας II. Το μοντέλο ανάλυσης περιλαμβάνει δύο τράπεζες και δύο μεθόδους εκτίμησης των κεφαλαιακών απαιτήσεων με αποτέλεσμα κάθε τράπεζα να επιλέγει διαφορετική μέθοδο, η οποία αναφέρει πως οι τράπεζες που έχουν μεν ικανοποιητικά επίπεδα κερδών από πιθανή έκθεση σε κίνδυνο και που χρησιμοποιούν τα ΕΣΔ θα αυξήσουν το μερίδιό τους στην αγορά και την ασφάλεια του χαρτοφυλακίου τους σε σχέση με τις τράπεζες που χρησιμοποιούν την Τυποποιημένη μέθοδο, με την προϋπόθεση πως δεν υπάρχουν σημαντικά κίνητρα ανάληψης κινδύνου. Οι τράπεζες που επιλέγουν μεθόδους ΕΣΔ έχουν κίνητρο αύξησης των χορηγήσεων χαμηλού κινδύνου, επιλέγοντας ασφαλέστερο χαρτοφυλάκιο, η εποπτική αρχή θα ορίζει χαμηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις, επιδιώκοντας τη διασφάλιση του συνολικού χαρτοφυλακίου από κινδύνους. Με αυτόν τον τρόπο, ενισχύεται η ανταγωνιστικότητα και το μέγεθος των τραπεζών με μεθόδους ΕΣΔ, σε αντίθεση με τις πιο "ρισοκίνδυνες" τράπεζες της Τυποποιημένης προσέγγισης που αντιμετωπίζουν εποπτικό μειονέκτημα.

Σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με τη Βασιλεί I, βρίσκονται οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται κυρίως στη λιανική τραπεζική και στην αγορά στεγαστικών δανείων, γιατί η μείωση των συντελεστών στάθμισης του πιστωτικού κινδύνου περιορίζει τις αντίστοιχες κεφαλαιακές απαιτήσεις και, ιδιαίτερα, στις περιπτώσεις των τραπεζών που εφαρμόζουν ΕΣΔ. Αντίθετα, οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην επενδυτική τραπεζική αναμένεται να αντιμετωπίσουν αυξημένες κεφαλαιακές απαιτήσεις, καθώς θα αυξηθούν τα σταθμισμένα ως προς τον κίνδυνο στοιχεία του ενεργητικού τους.

Ακόμα ένα σημείο κριτικής με τα ΕΣΔ είναι πως επικεντρώνονται στην εκτίμηση σε ατομική βάση του πιστωτικού κινδύνου, χωρίς να συνυπολογίζουν χαρακτηριστικά του χαρτοφυλακίου, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολος ο υπολογισμός του κινδύνου που καθορίζεται από το βαθμό συγκέντρωσης. Τέλος, από την πρώτη στιγμή της δημοσιοποίησης της πρότασης για το νέο εποπτικό πλαίσιο είχε ασκηθεί κριτική σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις που αναμένεται να επιφέρει στη χρηματοδότηση και της χαμηλής πιστοληπτικής ικανότητας των συγκεκριμένων επιχειρήσεων.

7.1.2.2 Λειτουργικός Κίνδυνος

Η προσθήκη του λειτουργικού κινδύνου στον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων προκάλεσε ανησυχίες, λόγω του υψηλού κόστους συμμόρφωσης και της αύξησης των κεφαλαιακών απαιτήσεων σε σχέση με το προηγούμενο εποπτικό πλαίσιο, στρέφοντας τον προβληματισμό στις επιπτώσεις στις μικρομεσαίες τράπεζες. Η αποτελεσματικότητα της επιβολής κεφαλαιακών απαιτήσεων για την πρόληψη από το λειτουργικό κίνδυνο είναι αμφίβολη, γιατί θεωρείται πως είναι αρκετά δύσκολο το ύψος των εποπτικών κεφαλαίων να επηρεάσει ένα περιστατικό "επικίνδυνης" διαπραγμάτευσης ή κακής διαχείρισης.

7.1.2.3 Μεταβλητότητα Κεφαλαιακών Απαιτήσεων

Η Βασιλεία II επηρεάζει σημαντικά τη μεταβλητότητα των κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζών. Οι νέες προσεγγίσεις υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων είναι ακριβέστερες και πιο ευαίσθητες στον κίνδυνο, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η πιθανότητα προσέγγισης ή

παραβίασης του ελάχιστου δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας στην περίπτωση που επιδεινωθούν οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων. Όσο πιο επιρρεπείς είναι η μέθοδος υπολογισμού στις διακυμάνσεις του κινδύνου, τόσο μεγαλύτερη είναι η μεταβλητότητα των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Η αυξημένη μεταβλητότητα των κεφαλαιακών απαιτήσεων θα προκαλέσει αλλαγές στα επίπεδα απαιτούμενων κεφαλαίων, τα οποία ίσως μειωθούν από τις τράπεζες, όταν έλθουν σε επίπεδα μη αποδεκτά για αυτές, είτε περιορίζοντας τα δάνειά τους, είτε προσαρμόζοντας την ποιότητα του χαρτοφυλακίου τους. Ο υψηλός βαθμός ευαισθησίας και η διακράτηση υψηλών εποπτικών κεφαλαίων, επιδρούν αρνητικά στην κερδοφορία των ιδρυμάτων και προσαρμόζουν τη συμπεριφορά των τραπεζών στον οικονομικό κύκλο.

7.1.2.4 Κυκλικότητα Κεφαλαιακών Απαιτήσεων

Οι δραστηριότητες των τραπεζών παρουσιάζουν κάποια χαρακτηριστικά, τα οποία είναι αποτέλεσμα της ύπαρξης ασύμμετρης πληροφόρησης και των ατελειών της αγοράς. Η υιοθέτηση του νέου κανόνα ενισχύει αυτά τα χαρακτηριστικά, επειδή οι προσεγγίσεις υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων βασίζονται άμεσα σε πληροφορίες από την αγορά και το οικονομικό περιβάλλον, προσαρμόζοντας της συμπεριφορά στον οικονομικό κύκλο και επηρεάζοντας τη χρηματοοικονομική και μακροοικονομική σταθερότητα. Η ενίσχυση των χαρακτηριστικών παρατηρείται και στις εσωτερικές και στις εξωτερικές μεθόδους υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων καθώς σε βραχυπρόθεσμη, αλλά και σε μακροπρόθεσμη βάση ανάλυσης συμπεριλαμβάνονται οι επιπτώσεις του οικονομικού κύκλου. Τέλος, οι εποπτικές αρχές θα είναι αυτές που θα επωμιστούν τον έλεγχο της κυκλικότητας των κεφαλαιακών απαιτήσεων, προσδιορίζοντας τις απαιτήσεις ανάλογα με τη φάση του

οικονομικού κύκλου, διατηρώντας τη χρηματοοικονομική και μακροοικονομική σταθερότητα.

7.1.2.5. Οργανισμοί Αξιολόγησης

Οι οίκοι αξιολόγησης βασίζονται στις εκτιμήσεις τους αποκλειστικά σε λογιστικά στοιχεία, ενώ επιδιώκουν την προστασία των εκτιμήσεών τους από συχνές και βραχυχρόνιες μεταβολές, με αποτέλεσμα να μεταβάλουν τις αξιολογήσεις τους, όταν η πιθανότητα αντιστροφής τους είναι πολύ μικρή. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μεταβολές των κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζών, με αποτέλεσμα την περίοδο κλιμάκωσης της οικονομικής ύφεσης οι κεφαλαιακές απαιτήσεις να μην έχουν ανέλθει στο επιδιωκόμενο επίπεδο ασφαλείας και οι τράπεζες να είναι περισσότερο επιρρεπείς σε ενδεχόμενη κρίση. Το αντίθετο συμβαίνει σε περιόδους οικονομικής άνθισης, όταν οι κεφαλαιακές απαιτήσεις θα αυξάνονται, ως αποτέλεσμα της προηγούμενης περιόδου ύφεσης και θα συρρικνώνεται η πίστωση, επηρεάζοντας αρνητικά την οικονομική μεγέθυνση.

7.1.2.6 Εποπτικό Arbitrage

Ένας από τους βασικούς στόχους του νέου εποπτικού πλαισίου είναι ο περιορισμός του εποπτικού arbitrage που παρουσιάστηκε κατά τη Βασιλεία I, αλλά είναι αμφίβολη η εξάλειψη των ευκαιριών αποφυγής των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Ως ένα σημείο διατηρήθηκε η δυνατότητα επιλογής μεταξύ στοιχείων ενεργητικού, τα οποία διαφέρουν σημαντικά στην πραγματική επικινδυνότητα. Η διαφορετικότητα του βαθμού ευαισθησίας στον κίνδυνο που παρουσιάζουν οι τρεις εναλλακτικές προσεγγίσεις δημιουργεί τις απαιτούμενες ευκαιρίες αποφυγής των κεφαλαιακών απαιτήσεων, καθώς κάθε τράπεζα έχει τη δυνατότητα

επιλογής της μεθόδου που θα της επιβάλει το χαμηλότερο εποπτικό κεφάλαιο ανάλογα με την επικινδυνότητα των στοιχείων του ενεργητικού τους θα επιλέξουν την Τυποποιημένη μέθοδο, λόγω των χαμηλότερων κεφαλαιακών απαιτήσεων, ενώ οι τράπεζες με πιο ασφαλές χαρτοφυλάκιο θα επιλέξουν τα Εσωτερικά Συστήματα Διαβάθμισης.

Οι εταιρείες που χαρακτηρίζονται ως υψηλού κινδύνου επωφελούνται από αυτήν τη διαφοροποίηση και επιλέγουν να χρηματοδοτούνται από τις τράπεζες που χρησιμοποιούν την Τυποποιημένη μέθοδο, διότι το κόστος χρηματοδότησης είναι χαμηλότερο. Οι εταιρείες με υψηλή πιστοληπτική αξιολόγηση επιλέγουν να χρηματοδοτήσουν τα επενδυτικά τους προγράμματα από τις ασφαλείς τράπεζες που έχουν υιοθετήσει την μέθοδο των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης, διότι το κόστος χρηματοδότησης στην περίπτωση αυτή είναι χαμηλότερο.

7.2.1 Δεύτερος Πυλώνας: Εποπτικός έλεγχος και παρακολούθηση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών.

Ο δεύτερος πυλώνας της Βασιλείας II αναφέρεται στην ανάπτυξη μίας αποτελεσματικής διαδικασίας παρακολούθησης και ελέγχου των τραπεζών από τις εποπτικές αρχές, με στόχο τη διασφάλιση της κεφαλαιακής επάρκειας και την παροχή κινήτρων για την βελτίωση της διαχείρισης των κινδύνων. Οι βασικές αρχές της εποπτικής διαδικασίας αξιολόγησης είναι τέσσερις. Η πρώτη αφορά τη δημιουργία από τις τράπεζες εσωτερικών συστημάτων εκτίμησης της συνολικής τους κεφαλαιακής επάρκειας έναντι των κινδύνων που αναλαμβάνουν από τη διαχείριση του ενεργητικού τους και του περιβάλλοντος λειτουργίας, επίσης, η ανάπτυξη εσωτερικών στρατηγικών για την επίτευξη και τη διατήρηση του επιθυμητού επιπέδου κεφαλαιακής επάρκειας. Το εσωτερικό σύστημα εκτίμησης θα πρέπει να περιλαμβάνει: α) την επίβλεψη και εποπτεία από τη

διοίκηση των τραπεζών, β) τις κατάλληλες και τεκμηριωμένες διαδικασίες εκτίμησης του εποπτικού κεφαλαίου, γ) την αξιολόγηση και την καθιέρωση συστήματος παρακολούθησης και αναφοράς των αναλαμβανόμενων κινδύνων και δ) την τακτική διενέργεια εσωτερικών ελέγχων. Η δεύτερη αρχή αναφέρεται στο ρόλο των εποπτικών αρχών, οι οποίες οφείλουν να ελέγχουν και να αξιολογήσουν τις εσωτερικές στρατηγικές και διαδικασίες εκτίμησης της κεφαλαιακής επάρκειας, ενώ μπορούν να προβαίνουν στις κατάλληλες ενέργειες στην περίπτωση που διαπιστώνουν πως δεν ικανοποιούνται από τα αποτελέσματα των εσωτερικών συστημάτων.

Η τρίτη αρχή, η εποπτική αρχή θα πρέπει να απαιτεί από τις τράπεζες να διατηρούν υψηλότερα επίπεδα εποπτικών κεφαλαίων από τον ελάχιστο δείκτη της Βασιλείας II, αφού με την διακράτηση περισσότερων κεφαλαίων επιτυγχάνεται η διασφάλιση των ιδρυμάτων από άλλους κινδύνους και αβεβαιότητες που δεν περιλαμβάνονται στο δείκτη της Βασιλείας II. Τέλος, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να είναι σε θέση να παρέμβουν άμεσα με ταχύτητες επανορθωτικές ενέργειες στην περίπτωση που εντοπίσουν πως τα εποπτικά κεφάλαια μίας τράπεζας είναι χαμηλότερα από το επίπεδο του ελάχιστου δείκτη. Ο νέος κανόνας προτείνει την αντιμετώπιση στο πλαίσιο της διαδικασίας εποπτικής αξιολόγησης του πυλώνα II θεμάτων που δεν αντιμετωπίζονται από τον πυλώνα I σχετικά με τον επιτοκιακό κίνδυνο του επενδυτικού χαρτοφυλακίου και σε ειδικές περιπτώσεις πιστωτικού και λειτουργικού κινδύνου. Ως προς τον πιστωτικό κίνδυνο, οι ειδικές περιπτώσεις αφορούν: α) τις καταστάσεις προσομοίωσης κρίσεων στην προσέγγιση των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης, β) τον εποπτικό ορισμό αθέτησης υποχρέωσης αντισυμβαλλομένου, γ) τους υπολειπόμενους κινδύνους δ) τον κίνδυνο συγκέντρωσης και ε) την τιτλοποίηση απαιτήσεων.

7.2.2 Κριτική Και Πιθανές Επιπτώσεις Του Δεύτερου Πυλώνα

Η καθιέρωση των πυλώνων του εποπτικού ελέγχου και της πειθαρχίας της αγοράς αποσκοπεί στην αντιμετώπιση του κινδύνου για εμπαιγμό και χειραγώγηση στις εκτιμήσεις σχετικά με τον κίνδυνο των στοιχείων του ενεργητικού των τραπεζών. Σχετικά, με το ρόλο και την αποτελεσματικότητα των εποπτικών αρχών ανακύπτουν σημαντικά ερωτήματα και προβληματισμοί. Η ενίσχυση του ρόλου των εποπτικών αρχών μπορεί να έχει αρνητικά αποτελέσματα, γιατί βασίζεται σημαντικά στο ανθρώπινο προσωπικό, του οποίου η ελεγκτική ικανότητα και η αφοσίωση στους στόχους που θέτει η Βασιλεία I δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένη. Η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των εποπτικών αρχών των χωρών ενδυναμώνει τις πιθανότητες ηθικών πιέσεων ή πολιτικών παρεμβάσεων, επηρεάζοντας την αξιοπιστία των εποπτικών φορέων και τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος. Ανησυχία έχει αναπτυχθεί σχετικά με τη διαφορετικότητα των μεθόδων που θα υιοθετήσει η εποπτική αρχή κάθε χώρας, καθώς οι εποπτικές αρχές, καθοδηγούμενες από συμφέροντα ή πολιτικές πιέσεις, ενδέχεται να ορίσουν λιγότερο αυστηρά μέτρα σε σχέση με τις αρχές άλλων χωρών, στοχεύοντας στη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης των τραπεζών της χώρας τους.

7.3.1 Τρίτος Πυλώνας

Ο τρίτος πυλώνας αφορά την ενίσχυση της πειθαρχίας που δύναται να επιβάλει η αγορά στις τράπεζες σχετικά με την κεφαλαιακή τους επάρκεια μέσω της δημοσιοποίησης αναλυτικότερων οικονομικών στοιχείων, προωθώντας τη διαφάνεια του τραπεζικού χώρου. Η δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών δίνει τη δυνατότητα στους επενδυτές να παρακολουθούν και να αξιολογούν τις τράπεζες για τη συμπεριφορά τους

έναντι των κινδύνων που αναλαμβάνουν, αποτιμώντας τη συμπεριφορά των τραπεζών σε όρους αγοράς. Έτσι, οι αγορές θα συμβάλλουν στην αποτελεσματική εποπτεία του χώρου, καθώς, ανάλογα με την έκθεση σε κίνδυνο του ενεργητικού και τη μεθοδολογία διαχείρισης των κινδύνων κάθε τράπεζας, θα διαμορφώνονται οι απαιτήσεις από την αγορά προς την τράπεζα για υψηλότερο ή χαμηλότερο κόστος κεφαλαίων. Η δημοσιοποίηση ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων θα πρέπει να καλύπτει: α) τις γενικές αρχές της πολιτικής δημοσιοποίησης στοιχείων, β) το πεδίο εφαρμογής του εποπτικού πλαισίου, γ) την κεφαλαιακή διάρθρωση και επάρκεια και δ) το ύψος των ανοιγμάτων και την αξιολόγηση των αναλαμβανομένων κινδύνων.

7.3.2 Κριτική Και Πιθανές Επιπτώσεις Του Τρίτου Πυλώνα

Η συντονισμένη δράση και των τριών πυλώνων αποτελεί το πιο σημαντικό θέμα για την επιτυχημένη εφαρμογή του νέου εποπτικού πλαισίου. Ο βαθμός αποτελεσματικότητας αυτής της αλληλεπίδρασης ποικίλλει από χώρα σε χώρα, καθώς εξαρτάται από την έκταση, στην οποία καθένα από τα νέα στοιχεία του πλαισίου έχει αναπτυχθεί. Η ανάπτυξη ενός συστήματος δημοσιοποιήσεων των σχετικών στοιχείων από τις τράπεζες αναμένεται να επιβαρύνει σημαντικά τα ιδρύματα, διότι το κόστος που συνεπάγεται μεγάλος όγκος των λεπτομερών στοιχείων που θα πρέπει να δημοσιευτούν είναι υψηλό. Σημαντική δυσκολία υπάρχει στην αντίληψη των δημοσιευμένων στοιχείων και την κατανόηση των συγκεκριμένων μηνυμάτων των στοιχείων από το επενδυτικό κοινό. Για να είναι πλήρως αποτελεσματική η πειθαρχία της αγοράς, θα πρέπει οι συμμετέχοντες στην αγορά:

α) να έχουν κατάλληλη πληροφόρηση,

β) να διαθέτουν την ικανότητα επεξεργασίας των πληροφοριών

γ) να διέπονται από σωστά κίνητρα και

δ) να έχουν στην διάθεσή τους κατάλληλους μηχανισμούς.

Είναι αρκετά πιθανά τα ενδεχόμενα παρερμηνείας των δημοσιοποιημένων στοιχείων από το επενδυτικό κοινό ή καθυστερημένης αντίληψης των μηνυμάτων της αγοράς από τις τράπεζες, με αρνητικά αποτελέσματα για την σταθερότητα και την εύρυθμη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος. Η πειθαρχία της αγοράς σε καμιά περίπτωση δεν παύει να είναι μια σημαντική καινοτομία στο πλαίσιο της εποπτείας των τραπεζών.

8. ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ

8.1 Η Δημιουργία Της Βασιλείας III

Στις 16 Δεκεμβρίου 2010, η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε δύο σημαντικές εκθέσεις της. Αυτές οι εκθέσεις είναι γνωστές ως κανονιστικό πλαίσιο της Βασιλείας III και αποτελούν ίσως και την πιο σημαντική αντίδραση της Επιτροπής της Βασιλείας στην κρίση.

Με την Βασιλεία III επιδιώκεται μια σημαντική ενίσχυση του περιεχομένου των διατάξεων του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου, η καθιέρωση κανόνων μακρο-προληπτικής ρυθμιστικής παρέμβασης. Η Επιτροπή της Βασιλείας δρομολογεί μια εκτενή τροποποίηση των διατάξεων του ισχύοντος διεθνούς κανονιστικού πλαισίου που αφορούν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις των διεθνών τραπεζών για κάλυψη ειδικά έναντι των κινδύνων αγοράς.

Η ανάγκη για την υιοθέτηση του νέου κανονιστικού πλαισίου λόγω της πρόσφατης διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης. Τα αίτια της κρίσης που οδήγησαν σ αυτήν την υιοθέτηση είναι τα εξής: της ρυθμιστικής παρέμβασης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, των ισχυόντων τραπεζικών λογιστικών προτύπων, της μικρο-προληπτικής εποπτείας που ασκείτο στους φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, των ιδίων των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, αλλά και της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής σε πολλά κράτη.

Ένα από τα αίτια της κρίσης υπήρξε η υπερβολική «μόχλευση» του τραπεζικού συστήματος πολλών κρατών, η οποία υπήρξε εν μέρει και προϊόν του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια καθώς οι τράπεζες με στόχο να μειώσουν το κόστος από την εφαρμογή του, προσέφυγαν σε ρυθμιστικό arbitrage. Πολλές τράπεζες δεν διέθεταν ούτε

επαρκή αποθέματα ρευστότητας κάτι το οποίο ανέδειξε την τη σημαντικότητα της ύπαρξης επαρκούς ρευστότητας για την ομαλή λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών του συστήματος.

8.2 Οι Διατάξεις Της Βασιλείας III

Οι διατάξεις της Βασιλείας III μπορεί να χωριστούν σε δύο κατηγορίες: στην πρώτη κατηγορία βρίσκονται οι διατάξεις μέσω των οποίων γίνονται τροποποιήσεις και προσθήκες σε διατάξεις του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου που διέπει την κεφαλαιακή επάρκεια των διεθνών τραπεζών της Βασιλείας II, ενώ στην δεύτερη κατηγορία βρίσκονται οι διατάξεις με τις οποίες καθιερώνονται νέοι κανόνες μικρό-προληπτικής παρέμβασης στη λειτουργία των τραπεζών και σε εκείνες με τις οποίες καθιερώνονται κανόνες μακρό-προληπτικής παρέμβασης.

8.2.1 Τροποποιήσεις και προσθήκες στο ισχύον κανονιστικό πλαίσιο

8.2.1.1 Διατάξεις για τα ελάχιστα ίδια κεφάλαια των τραπεζών.

Η σημαντικότερη τροποποίηση που έγινε στο ισχύον κανονιστικό πλαίσιο αφορά τον ορισμό των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων τους. Σκοπός αυτής της τροποποίησης είναι η ενίσχυση της ποιότητας των ιδίων κεφαλαίων τους μετά τις αρνητικές εμπειρίες που αντλήθηκαν κατά την διάρκεια της πρόσφατης κρίσης ως προς την δυνατότητα των τραπεζών να απορροφήσουν ζημίες από του κινδύνους στους οποίους εκτέθηκαν.

8.2.1.2 Διατάξεις για τα βασικά ίδια κεφάλαια.

Τα βασικά ίδια κεφάλαια αποτελούνται από δύο κατηγορίες στοιχείων, τα κύρια και τα πρόσθετα.

Στα κύρια στοιχεία των βασικών ιδίων κεφαλαίων εντάσσονται η αξία του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, τα εμφανή αποθεματικά, οι κοινές μετοχές οι οποίες έχουν εκδοθεί από θυγατρικές των τραπεζών που υπάγονται στην ενοποιημένη εποπτεία τους, η διαφορά από την έκδοση των ανωτέρω κατηγοριών κοινών μετοχών.

Στα πρόσθετα στοιχεία εντάσσονται οι προνομιούχες μετοχές και ομολογιακοί τίτλοι, οι οποίοι θα πρέπει να πληρούν τους εξής όρους: να είναι μη καθορισμένης διάρκειας, να έχουν εκδοθεί και το ποσό να έχει καταβληθεί πλήρως, να είναι μειωμένης εξασφάλισης, να μην περιέχουν ρήτρα προσαύξησης της προκαθορισμένης απόδοσής τους, να μπορούν να ανακληθούν από τον εκδότη τους μόνο μετά το πέρας της πενταετίας.

Ακόμη εντάσσονται τίτλοι οι οποίοι έχουν εκδοθεί από θυγατρικές επιχειρήσεις που υπάγονται στην ενοποιημένη εποπτεία τους. Και τέλος εντάσσονται οι προνομιούχες μετοχές μη καθορισμένης διάρκειας και οι καινοτόμοι τίτλοι, οι οποίοι εντάσσονται στα βασικά ίδια κεφάλαια μέχρι 15% ποσοστό.

8.2.1.3 Διατάξεις για τα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια

Σε αυτή την κατηγορία εντάσσονται οι προνομιούχες μετοχές και ομολογιακοί τίτλοι διάρκειας πέντε ετών, τίτλοι οι οποίοι έχουν εκδοθεί από θυγατρικές εταιρείες τραπεζών που υπάγονται στην ενοποιημένη εποπτεία τους, η διαφορά από την έκδοση προνομιούχων μετοχών που εντάσσονται σ αυτήν την κατηγορία υπέρ το άρτιο, ακόμη κάποια ορισμένα κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους ακολουθώντας την τυποποιημένη προσέγγιση.

8.2.1.4 Ειδικές διατάξεις

Υπήρξαν διατάξεις αναφορικά με τα στοιχεία που πρέπει να αφαιρούνται από τα επιμέρους στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών, οι οποίες είναι αυστηρές σε σχέση με εκείνες του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου.

	Κύρια στοιχεία βασικών ιδίων κεφαλαίων	Σύνολο βασικών ιδίων κεφαλαίων	Συνολική κεφαλαιακή απαίτηση (βασικά και συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια)
1. Ελάχιστα ίδια κεφάλαια (από 1.1.2015)	4,5 (από 2%)	6% (από 4%)	8% (αμετάβλητο)
2. Κεφαλαιακό απόθεμα για λόγους συντήρησης (από 1.1.2019)	2,5% (νέο)		
3. Άθροισμα 1 + 2 (από 1.1.2019)	7%	8,5%	10,5%
Αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα (από 1.1.2019)	0-2,5% (νέο)		

8.3 Ωφέλειες, Κόστος Και Κίνδυνοι Από Την Καθιέρωση Των Νέων Κανόνων

8.3.1 Ωφέλειες και κόστος

Αν και η εφαρμογή τους θα ξεκινούσε σταδιακά από το 2013 και για μια εξαετία, έχουν ειπωθεί ένα θετικό και ένα αρνητικό συμπέρασμα.

Οι νέοι κανόνες δεν εφαρμόζονται αμέσως, αυτό συμβαίνει γιατί η εφαρμογή τους σε πλήρη ανάπτυξη θα έχει επιπτώσεις στη λειτουργία των τραπεζών λόγω του κόστους εφαρμογής. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις τους

θα αυξηθούν σημαντικά , ενώ η εφαρμογή των διατάξεων για τους συντελεστές ρευστότητας θα οδηγήσει σε ορισμένες περιπτώσεις σε αναπροσδιορισμό του επιχειρηματικού τους μοντέλου, άρα η ύπαρξη επαρκούς χρόνου ήταν αναγκαία.

Ενώ το γεγονός ότι ορισμένες διατάξεις της Βασιλείας III είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα τροποποιηθούν δημιουργεί ένα περιβάλλον ασάφειας, το οποίο ενδέχεται να οδηγήσει σε καθυστερήσεις στην υιοθέτηση των κανόνων.

8.3.2 Κίνδυνοι από την εφαρμογή νέων κανόνων

α) Η εφαρμογή των νέων κανόνων μπορεί να οδηγήσει σε περιορισμό της προσφοράς δανειακών κεφαλαίων από τις τράπεζες με αρνητικές περιπτώσεις στον πραγματικό τομέα της οικονομίας και την ανάπτυξη. Είναι κρίσιμο να υπάρξουν ακριβείς και αξιόπιστες εκτιμήσεις σχετικά με την αναμενόμενη επίδραση των προαναφερθέντων παραγόντων στην λήψη δανείων.

β) λόγω της έκδοσης κοινών μετοχών η αναμενόμενη μείωση των αποδόσεων των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών θα φέρει τις φέρει σε ανταγωνιστικά μειονεκτική θέση προς τις επιχειρήσεις άλλων κλάδων της οικονομίας, οι αποδόσεις του κεφαλαίου των οποίων θα παραμείνουν σταθερές ή θα αυξάνονται. Άρα όσες τράπεζες δεν μπορέσουν να προβούν στην αναγκαία άντληση κεφαλαίων από τις αγορές θα αναγκαστούν να προβούν σε απομόχλευση, σε αναδιαρθρώσεις που θα οδηγήσουν σε ενίσχυση της συγκέντρωσης του τραπεζικού κλάδου.

γ) Σε ένα κύκλο arbitrage κυρίως με τη μετατόπιση δραστηριοτήτων σε τμήματα του χρηματοπιστωτικού συστήματος , τα οποία θα συνεχίσουν να μην τελούν υπό ρυθμιστική παρέμβαση και εποπτεία και σε χρηματοπιστωτικές καινοτομίες που ενδέχεται να εκθέσουν τράπεζες σε κινδύνους που δεν είναι σήμερα εντοπισμένοι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Γκόρτσος, Χ. (2000) Το Ελληνικό Σύστημα Εγγύησης Καταθέσεων,

Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή.

Γκόρτσος, Χ. (2001) "Συνολική θεώρηση του ισχύοντος πλαισίου εποπτείας της κεφαλαιακής επάρκειας και η επερχόμενη αναθεώρηση του", Δελτίο Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, Β'

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (2001) "Ο ρόλος των Κεντρικών Τραπεζών στην προληπτική εποπτεία". Διαθέσιμο στην:

(www.ecb.int/pub/pdf/other/prudentialsupcbrole_el.pdf).

Οράτης, Μ. (2001) "Κεφαλαιακές απαιτήσεις και διαχείριση κινδύνων".

Παπαδάκης, Ι. (2004) "Ο ρόλος των τραπεζών και του κανονιστικού πλαισίου τους: Υποδείξεις της οικονομικής θεωρίας".

Προβόπουλος, Γ. και Π. Καπόπουλος (2004) "Έννοια και περιεχόμενο της τραπεζικής εποπτείας:

Χαραλαμπίδης, Μ. (2001) "Η νέα Συνθήκη της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια: Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι του πιστωτικού κινδύνου-Τυποποιημένη προσέγγιση".

Χαραλαμπίδης, Μ. (2004) "Οι νέες προτάσεις για την αναθεώρηση του πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων".

Γκόρτσος, Χ. (2005) "Βασιλεία II και κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών"
Διαθέσιμο στην: (www.economia.gr)

Γκόρτσος, Χ. (2006) "Η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία"

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Basel Committee on Banking Supervision. (2006)

Διαθέσιμο στην : (www.bis.org)

Basel Committee on Banking Supervision. (2011) "The transmission channels between the financial and real sectors"